

"Fel om etanolens klimatpåverkan"

Artikel publicerad 26 januari 2010 i Sydsvenskan. www.sydsvenskan.se

Det finns ingen vetenskaplig grund för påståendet att etanolsatsningar leder till ökad klimatpåverkan och höjda livsmedelspriser som drabbar fattiga länder, skriver forskare vid Lunds universitet och Chalmers tekniska högskola.

Sören Wibe och Expertgruppen för miljöstudier hävdar i rapporten Etanolens koldioxideffekter att västvärldens satsningar på etanol som drivmedel leder till ökade utsläpp av växthusgaser och höjda livsmedelspriser som drabbar fattiga u-länder. Dessa påståenden bygger på en bristfällig bild av kunskapsläget, och slutsatserna är felaktiga på väsentliga punkter.

I rapporten påstås exempelvis att ”det finns ingen större skillnad mellan den svenska etanolproduktionen och den amerikanska”, vilket är felaktigt. Det finns en stor mängd vetenskapliga studier av etanolproduktionen i olika länder och hur olika faktorer påverkar etanolens klimatnytta. Svensk etanol, liksom brasiliansk, ger i dagsläget en betydligt högre klimatnytta än den amerikanska majsetanolen, men detta har uppenbarligen gått Wibe förbi.

Wibes huvudargument för etanolens klimatbelastning är uppodling av mark som påstås ske då etanolproduktionen ökar. Det är viktigt att beakta effekter av ökad markanvändning vilket forskningen har gjort i decennier. Wibes analys grundar sig dock på endast en teoretisk modellstudie av hur det globala jordbruket skulle kunna reagera om efterfrågan på majs ökade mycket kraftigt i [USA](#).

Han likställer således dagens etanolproduktion med ett framtidsscenario där vi utan betänkligheter och miljöhänsyn tar in anspråk omfattande skogs- och savannområden.

Wibe bortser från den vetenskapliga litteratur som visar en stor dynamisk potential i form av ökad produktivitet på befintlig jordbruksmark, ökat utnyttjande av restprodukter från jord- och skogsbruk, samt odling på jordbruksmark som lagts i träda eller inte odlas på grund av dålig lönsamhet. Denna dynamiska potential motverkar nyodling av skogs- och savannområden.

Spannmålsetanol ger dessutom djurfoder som leder till indirekta mark- och klimatvinster.

Wibe har också fel när han påstår att dagens biodrivmedelsproduktion lett till kraftigt ökade livsmedelspriser. Dagens spannmålspriser är tillbaks på samma låga nivå som före den kraftiga prisökningen under 2007-2008 – vilken berodde på ett flertal samverkande faktorer utöver biodrivmedelsutvecklingen – samtidigt som biodrivmedelsproduktionen är högre idag än under denna pristopp.

Men det betyder inte att det inte kommer att förekomma mark- och vattenkonkurrens och prisökningar i framtiden när behoven av mat, foder, energi med mera ökar.

Att låga livsmedelspriser skulle vara räddningen för världens fattiga länder är dock ett märkligt påstående.

Tvärtom anförs det i många studier att ökade världsmarknadspriser på jordbruksprodukter är en förutsättning för att u-länder med jordbruksproduktion som basnäring skall kunna ta sig ur fattigdom.

En viktig orsak till att skördarna är så små och att så mycket jordbruksmark ligger outnyttjad i exempelvis södra [Afrika](#) är västvärldens dumpning av världsmarknadspriserna på livsmedel.

Ingen seriös forskare hävdar att dagens etanolproduktion är den enda lösningen på världens klimatproblem. Däremot är den ett viktigt första steg mot koldioxidsnåla transporter och minskat oljeberoende. Den utgör basen för en fortsatt utveckling av biodrivmedel med andra råvaror och ännu större klimatnytta.

En utveckling mot bränslesnålare bilar och elbilar innebär också att de biodrivmedel vi producerar räcker längre. Wibes påstående att en nedläggning av [Sveriges](#) nuvarande satsningar på etanol skulle vara till gagn för miljö, ekonomi och för världens fattiga är därför felaktigt.

PÅL BÖRJESSON

Docent i miljö- och energisystem vid Lunds universitet

LARS NILSSON

Professor i miljö- och energisystem vid Lunds universitet

GÖRAN BERNDES , docent i fysisk resursteori vid Chalmers tekniska högskola